บทความวิจัยเรื่อง

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการค้าชายแดน ไทย - มาเลเซีย กรณีศึกษาด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ธรรมศักดิ์ หมซา[1]
ดำรงศักดิ์ จันโททัย[2]

บทคัดย่อ

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย กรณีศึกษาด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและจัดโฟกัสกรุ๊ป (Focus Group) สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จากตัวแทนกลุ่ม ประชากรที่จัดอยู่ในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ด่าน ด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา นำข้อมูลที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลตีความและพรรณนาความเพื่อสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาอุปสรรค หลายประการที่ต้องได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความ สะดวกบริเวณช่องทางเข้า – ออกบริเวณด่าน การตรวจปล่อยสินค้า การเดินทางผ่านเข้า – ออก ของ คนและยานพาหนะ ตลอดจนการเฝ้าระวังป้องกันปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงทั้งปัญหายาเสพติด สินค้าผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น กำหนดแนวทางการพัฒนาด่านชายสะเดาให้มีศักยภาพในการในการเปิดรับนานาประเทศในอนาคต บทบาทของด่านชายแดนสะเดา พบว่า ด่านชายแดนสะเดา โอกาสในเรื่อง ของกรอบความร่วมมือต่าง ๆ งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบ แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของ กระบวนการในการใช้ระบบ และอุปสรรคเรื่องข้อกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการใช้ระบบ ตลอดจนการ กำหนดผู้รับผิดชอบหลักไม่มีอำนาจเต็มในการ

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บริหารจัดการแนวทางในการพัฒนาด่านชายแดนสะเดา เพื่อการเป็นประตูสู่ อาเซียน ยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบ NSW เชิงบูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ให้เพียงพอและได้มาตรฐาน ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับปรุง พัฒนาข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน ให้เอื้อต่อการดำเนินการและมี ความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคในการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย: กรณีศึกษาด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา" มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารภาครัฐ โดยปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ด่านชายแดนแห่งนี้เป็นตัวสะท้อนถึงความท้าทายเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การศึกษาเชิงลึกจะช่วยให้สามารถระบุและทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงของอุปสรรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความล่าช้าของขั้นตอนการตรวจปล่อยสินค้า ความซับซ้อนของกฎระเบียบ หรือการประสานงานที่ขาดประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานรัฐ (พรชัย เทพปัญญา, 2562.) ปัญหาและอุปสรรคในการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ด่านปาดังเบซาร์ ซึ่งเป็นประตูสำคัญของการค้าและการลงทุน ของภูมิภาค

ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ความเสียหายทางเศรษฐกิจ: ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เช่น ความล่าช้าในการตรวจสอบสินค้า, ความซับซ้อนของกฎระเบียบ, และการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ทำให้เกิดความล่าช้าและต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ (กรมศุลกากร, 2564).

การวิจัยนี้นำเสนอแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อลดข้อจำกัดและอำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ลดศักยภาพทางการแข่งขัน เมื่อเกิดปัญหาในกระบวนการค้าชายแดน ทั้งไทยและมาเลเซียจะสูญเสียความได้เปรียบในการแข่งขันเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคที่มีระบบการค้าชายแดนที่รวดเร็วกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การค้าโลกต้องอาศัยความรวดเร็วและประสิทธิภาพ (Johnson, 2020)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาความสำคัญและบทบาทของด่านปาดังเบซาร์

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ SWOT ด่านชายแดนด่านปาดังเบซาร์ ในการเข้าสู่ระบบ NSW

3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบ NSW ของด่านชายแดนด่านปาดังเบซาร์ สำหรับรองรับการ เป็นประตูสู่อาเซียน

ของเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการลดปัญหาการอุปสรรคการค้าขายแดน เพื่อการบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำส่งสินค้าออกจากประเทศไทย ของด่านชายแดนสะเดา จังหวัดสงขลา ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการการนำสินค้าออกของ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ออกของ ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าไปประเทศมาเลเซีย พนักงานผู้ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ศุลกากร ใช่เวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ.2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.เป็นข้อมูลให้ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย นำไปเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาระบบ NSW ของด่านชายแดนให้ได้มาตรฐานสากล

การทบทวนวรรณกรรม

ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการขับเคลื่อนผลิตภาพการผลิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศไทย รวมทั้งการเตรียมความพร้อมและนำศักยภาพที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยฐานรากระดับมหภาคเพื่อการพัฒนา(Macro Foundation for Development) จะเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างและสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การเมือง บริบททางสังคม และการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวม โดยพิจารณาจากการดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาที่ผ่านมามีผลต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสมรรถนะทางเศรษฐกิจ จนทำให้ระดับ

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยดีขึ้นหรือแย่ลงในปัจจุบัน และส่วนสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานระดับจุลภาค เพื่อการพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันหรือผลิตภาพการผลิตในระดับหน่วยธุรกิจ สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ สุวรรณทรัพย์ (2554) ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อระบบพิธีการศุลกากร อิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (c-Customs) ในการผ่านพิธีการศุลกากรของด่านศุลกากรหนองคาย พบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยกับระบบฯ ในระดับมาก โดยเห็นด้วยในด้านการอำนวยความสะดวกมากที่สุด ผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อระบบพิธีการศุลกากรอิเล็กทรอนนิกส์ แบบไร้เอกสาร ในการผ่านพิธีการศุลกากรของด่านศุลกากรหนองคาย พบว่าความคิดเห็นของผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นประเภท ร้านค้า ห้างหุ้นส่วน และบริษัทที่มีต่อระบบพิธีการศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารในการผ่านพิธีการศุลกากรของด่านศุลกากรหนองคายไม่แตกต่างกัน เพราะหน่วยธุรกิจเป็นผู้สร้างผลิตภาพการผลิต และรัฐบาลมีหน้าที่สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ ซึ่งถ้าหากหน่วยธุรกิจในประเทศมีผลิตภาพสูง ประเทศนั้นจะมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ดังนั้นการวิเคราะห์ในระดับจุลภาคจึงเป็นวิเคราะห์ใน 2 ประเด็นคือ (1) ความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจและกลยุทธ์ของหน่วยธุรกิจ เป็นการวิเคราะห์ถึงระดับพัฒนาการของกลยุทธ์หน่วยธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงจากการอาศัยความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ไปสู่ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage) (2) คุณภาพของปัจจัยแวดล้อมทางธรกิจในระดับจุลภาค เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทีกำหนดระดับผลิตภาพในปัจจุบันขององค์กร ซึ่งแบ่งแบ่งความตามกรอบแนวคิด Diamond Model ของ Michael E. Porter ได้แก่ เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต อุตสาหกรรมที่เกี่ยวโยงและสนับสนุนกัน เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ และบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ สอดคล้องกับ หทัยภรณ์ อินต๋ำ (2554) ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการนำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์มาใช้งานด้านการเงินและบัญชีของด่านศุลกากรในสังกัดสำนักงานศุลกากร จากเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ผู้ปฏิบัติงานในระบบ e-customs ด้านการเงินและบัญชีของด่านศุลกากรภาคที่ 1, 3 และ 4 พบว่า พนักงานที่เกี่ยวข้องมีปัญหาในการนำระบบมาใช้เพียงเล็กน้อย ในขณะที่ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำระบบมาใช้ประกอบด้วย ด้านนโยบายของผู้บริหาร ด้านโปรแกรม ด้านคู่มือปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยี ด้านบุคลากร ด้านการควบคุมภายใน และด้านข้อมูล

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและจัดโฟกัสกรุ๊ป (Focus Group) สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จากตัวแทนกลุ่มประชากรที่จัดอยู่ในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนด่าน ด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา นำข้อมูลที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลตีความและพรรณนาความเพื่อสรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ปัญหาอุปสรรค หลายประการที่ต้องได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความ สะดวกบริเวณช่องทางเข้า – ออกบริเวณด่าน การตรวจปล่อยสินค้า การเดินทางผ่านเข้า – ออก ของ คนและยานพาหนะ ตลอดจนการเฝ้าระวังป้องกันปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงทั้งปัญหายาเสพติด สินค้าผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น กำหนดแนวทางการพัฒนาด่านชายสะเดาให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ระบบ NSW เพื่อรองรับการเปิด ประเทศที่เชื่อมโยงกับอาเซียนและเป็นประตู (Gate Way) ในการเปิดรับนานาประเทศในอนาคต บทบาทของด่านชายแดนสะเดา พบว่า ด่านชายแดนสะเดามีความสำคัญ และบทบาทต่อเศรษฐกิจชายแดนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นด่านที่มีมูลค่าการค้าข้ามแดนมากที่สุดของ ประเทศไทย และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ด่านชายแดนสะเดายังเป็นด่านที่มี นักท่องเที่ยวผ่านมากที่สุด ลักษณะทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์ มีสังคมและธุรกิจบริเวณด่านที่เอื้อต่อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และกรอบการร่วมมือของอาเซียนยังเป็นส่วนกระตุ้นสำคัญให้ด่าน ชายแดนสะเดายิ่งเพิ่มความสำคัญและมีบทบาทมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ SWOT ทำให้ทราบว่าด่านชายแดนสะเดาค่อนข้างมีศักยภาพในการเข้า สู่ระบบ NSW เนื่องจากมีจุดแข็งในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ และด้านกายภาพ มีโอกาสในเรื่อง ของกรอบความร่วมมือต่าง ๆ งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบ แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของ กระบวนการในการใช้ระบบ และอุปสรรคเรื่องข้อกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการใช้ระบบ ตลอดจนการ กำหนดผู้รับผิดชอบหลักไม่มีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการแนวทางในการพัฒนาด่านชายแดนสะเดา เพื่อการเป็นประตูสู่ อาเซียน ในครั้งนี้เสนอประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบ NSW เชิงบูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 2

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ให้เพียงพอและได้มาตรฐาน ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับปรุง พัฒนาข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน ให้เอื้อต่อการดำเนินการและมี ความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

การอภิปรายผล

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย กรณีศึกษาด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาผลการวิเคราะห์ SWOT ทำให้ทราบว่าด่านชายแดนสะเดาค่อนข้างมีศักยภาพในการเข้า สู่ระบบ NSW เนื่องจากมีจุดแข็งในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ และด้านกายภาพ มีโอกาสในเรื่อง ของกรอบความร่วมมือต่าง ๆ งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบ แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของ กระบวนการในการใช้ระบบ และอุปสรรคเรื่องข้อกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการใช้ระบบ ตลอดจนการ กำหนดผู้รับผิดชอบหลักไม่มีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการแนวทางในการพัฒนาด่านชายแดนสะเดา เพื่อการเป็นประตูสู่ อาเซียน ในครั้งนี้เสนอประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบ NSW เชิงบูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ให้เพียงพอและได้มาตรฐาน ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับปรุง พัฒนาข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน ให้เอื้อต่อการดำเนินการและมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับสุนีย์รัตน์ กิตติกาญจนรักษ์ (2553) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารมาใช้ในการผ่านพิธีการนำเข้า ณ สำนักงานศุลกากากรท่าเรือกรุงเทพ จากเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารมาใช้ คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ นโยบายและกลยุทธ์ระบบภายในองค์การ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ งบประมาณ ประชาสัมพันธ์ การติดตาม ประเมินผล และภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ บทบาทเจ้าหน้าที่ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน วัฒนธรรมองค์กร/ค่านิยมร่วม และการสนับสนุน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับธนู อาทร (2553) ศึกษาศักยภาพการใช้ระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Customs) ที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศของด่านศุลกากร ในจังหวัดเชียงราย จากผู้ประกอบการและ

บุคลากรของด่านศุลกากร พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกทางด้านการค้าระหว่างประเทศศักยภาพสูงสุด ด้านขีดความสามารถทางการแข่งขันทางการค้ามีศักยภาพต่ำที่สุด ในขณะที่ปัญหาของการใช้ระบบได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตไม่ดี ประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มีการนำระบบบ E-Customs มาใช้ เจ้าหน้าที่ยังขาดความชำนาญในการใช้ระบบ บันทึกข้อมูลผิดพลาด และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการปรับปรุง

สรุป

ด่านชายแดนสะเดาค่อนข้างมีศักยภาพในการเข้า สู่ระบบ NSW เนื่องจากมีจุดแข็งในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ และด้านกายภาพ มีโอกาสในเรื่อง ของกรอบความร่วมมือต่าง ๆ งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบ แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของ กระบวนการในการใช้ระบบ และอุปสรรคเรื่องข้อกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการใช้ระบบ ตลอดจนการ กำหนดผู้รับผิดชอบหลักไม่มีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ได้มีการวิเคราะห์ศักยภาพของระบบ NSW ของด่านชายแดนสะเดา การนำเสนอยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และมาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาด่านชายแดนสะเดา เป็นข้อมูลสำคัญให้ผู้บริหารด่านชายแดนสะเดาและด่านชายแดนอื่น ๆ นำไปเป็นกรอบแนวทางการ พัฒนาเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน

บรรณานุกรม

กชกร ว่องมงคลเดช. 2552. การวิเคราะห์การบริหารจัดการด้วยระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ของกรมศุลกากร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

กรกรัณย์ ชีวะตระกูลพงษ์. 2555. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้ากับการขนส่งสินค้าข้ามแดน และการค้าผ่านแดน. ในการประชุมเวที สกว. (TRF Forum) เรื่อง “ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้ากับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” ในวัน พฤหัสบดีที่ 5 มกราคม 2555 เวลา 13.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุม 1 สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กรมการค้าต่างประเทศ. 2558. สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2554–2557 (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 26 สิงหาคม 2559. http://bts.dft.go.th/btsc/index.php/overview

กรมศุลกากร, 2556, บทบาทของศุลกากรไทยกับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.(ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 15 กรกฎาคม 2559. http://www.customs.go.th/wps/wcm/connect/Library

กระทรวงพาณิชย์, 2557 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2556-2559. (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 24 สิงหาคม2559

http://www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6613&filename=index_desi gn4

เกรียงศักดิ์ สุวรรณทรัพย์. 2554. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อระบบพิธีการ

ศุลกากร อิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (c-Customs) ในการผ่านพิธีการศุลกากรของด่านศุลกากรหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี.

จัว สุเทียรี 2555 การศึกษาสภาพและปัญหาการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา

กรณีศึกษาตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เจริญชัย คำยอด 2553 แนวทางในการส่งเสริมการค้าชายแดนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เฉลียว บุรีภักดี. 2546. หลักการพัฒนาและการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา. เพชรบุรี:สถาบันราชภัฏเพชรบุรี

ดวงฤดี เสือสิงห์. 2548. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการพิธีการศุลกากรในการให้บริการส่ง สินค้าออกไปต่างประเทศ ณ ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัด สงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ด่านศุลกากรสะเดา, 2558, รายงานประจำปี ปีงบประมาณ 2558. (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2559

http://www.sadaocustoms.org/index.php?lay=show&ac=article&Id=5 3 9 6 63152

ทวีชัย มาเสาวภาคย์ 2554 ความพร้อมในการให้บริการของด่านศุลากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ธนู อาทร. 2553. ศักยภาพการใช้ระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-

Customs) ที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศของด่านศุลกากร ในจังหวัดเชียงราย.

การศึกษาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ธิดาวรรณ คุ้มเนตร. 2550. การศึกษาความพร้อมของผู้ปฏิบัติการระบบผ่านพิธีการศุลกากร

ทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารสำหรับการส่งออก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นคเรศ รังควัต;สายรุ้ง เสาร์ปัน;ปิยะ พลปัญญา 2549 การจัดการฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยี

สารสนเทศกับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนไทยกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง งานวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

นันทิยา หุตานุวัตร และ รศ.ดร.ณรงค์ หุตานุวัตร. 2545.SWOT : การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจ ชุมชน. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ผกายมาศ พรหมประสิทธิ์ 2552 สถานภาพ ผลกระทบและความคาดหวังต่อการค้าชายแดน ระหว่างไทย - สปป.ลาว: กรณีศึกษาตลาดนัดไทย-ลาวและด่านศุลกากรบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มูฮำหมัดกัฟดาฟี มะทา 2555 ผลกระทบของปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ต่อการค้าชายแดน วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศิรนันท์ กังวานกัมปนาท. 2556. การรับรู้ของพนักงานศุลการกรเกี่ยวกับระบบ National Single Window กรณีศึกษา สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์ คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สรัชพงศ์ สิทธิชัย, 2558 การค้าผ่านด่านศุลกากรชายแดนไทย-มาเลเซีย. เอกสารประกอบการนำเสนอเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558.

สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน, กรมการค้าระหว่างประเทศ. 2557. สถิติการค้าชายแดน และการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2553-2556. เอกสารอัดสำเนา (ผู้แต่ง).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556. เส้นทางประเทศไทยสู่ ประชาคมอาเซียน. การประชุมประจำปี 2556 ของ สคช. วันจันทร์ที่ 16 กันยายน 2556, ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร.

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557. THAILAND NATIONAL SINGLE WINDOW (ออนไลน์) ค้นเมื่อ

14 สิงหาคม 2557 http://www.thainsw.net/INSW/index.jsp?nswLang=T

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้. 2556. รายงานผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อน แผนพัฒนาด่านชายแดนไทย – มาเลเซีย ในระยะ 10 ปี (2556 – 2565) รายงาน การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สุกัญญา ตันธนวัฒน์ และคณะ, 2553. เศรษฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

สุนีย์รัตน์ กิตติกาญจนรักษ์. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์

แบบไร้เอกสารมาใช้ในการผ่านพิธีการนำเข้า ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ จากเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรพงษ์ ปิยะโชติ 2554 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุรีย์พร พานิชอัตรา และ ธงชัย ศรีเบญจโชติ 2553 ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าอาเซียน

(AFTA) ต่อมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หทัยภรณ์ อินต๋ำ. 2554. ปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการนำระบบศุลกากร

อัมราภรณ์ ศรีกาญจนพัฒน์ 2555 ผลกระทบการค้าชายแดนภาคเหนือตอนบนด้านอำเภอเชียง ของที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจท้องถิ่นภายใต้การเตรียมสู่ประชาคมอาเซียน

วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาธิ ครูศากยวงศ์ 2545 การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์